

Foretræde for børne- og undervisningsudvalget

29. marts 2016

Input til reform

Kontakt:

Uddannelseschef Gitte Grønnemose Butler

Mail: ggb@gl.dk

Telefon: 24437292

GL: Sådan skal gymnasireformen justeres

Målet med en reformjustering skal være at fastholde og udvikle et højt kvalitetsniveau i gymnasieuddannelserne. Vi skal fastholde et inkluderende uddannelsessystem; alle, der er motiverede og har de rette faglige, personlige og sociale forudsætninger, skal kunne tage en gymnasieuddannelse, uanset social baggrund. Alle unge skal via vejledning udfordres i uddannelsesvalg, frem for karakterkrav der rammer socialt skævt. Skolerne skal forpligtes til at screene 1.g-elever og med en målrettet indsats afhjælpe evt. faglige mangler.

Alle gymnasieuddannelser skal være studieforberedende og almindendannende

1. **Almindendannelse skal fortsat have central placering i uddannelsernes formål**, så elevernes evne til at agere som demokratiske og reflekterende borgere styrkes. Almen dannelse kan ikke sættes på formel og måles.
2. **Læreplanerne skal indeholde klare faglige mål** og færre indholdspræciseringer.
3. **Der skal ikke indføres karakterkrav**, da det rammer socialt skævt
4. **Faglige krav i bekendtgørelser skal være relevante** ift. kravene på de videregående uddannelser.
5. **Eksamen skal afprøve uddannelsernes mål og kvalitetssikre den nationale standard for studentereksamen**. Eksamen skal afspejle den daglige undervisning og det skal sikres at vurderingen er retvisende. AT og SRP skal samtænkes med et mundtligt forsvar af SRP.
6. **Fokus skal flyttes fra karakterer til læring**. Den formative evaluering skal styrkes, og karakterer kan i de fag, der ikke afsluttes samme år, erstattes med en grundig formativ feedback.
7. **Eksisterende faglige som pædagogiske kompetencekrav til lærerne skal fastholdes** for at sikre uddannelseskvaliteten.

Hf skal åbne muligheder for mennesker

1. **Hf er en gymnasieuddannelse med en særlig funktion** i uddannelsessystemet fordi unge og voksne, der ellers ikke ville få adgang til en videregående uddannelse, får muligheden gennem det særlige læringsmiljø på hf. Dermed styrkes den sociale mobilitet.
2. **Hf-eksamen skal fortsat give generel studiekompetence**. Kursisternes valg af fag og niveauer afgør, hvilke konkrete videregående uddannelser kursisterne har direkte adgang til.
3. **På hf skal der være mulighed for toninger og fagpakker**, målrettet relevante uddannelsesområder.
4. **Hf's anvendelsesorienterede tilgang skal styrkes**. Der skal være gode rammer for differentieret undervisning og formativ feedback i læreplanerne.

Vejen til videregående uddannelser skal være gennemskuelig

1. **Vejledning i studievalg skal styrkes**. Alle elever skal have studie- og karrierevejledning af vejledere, der kender eleverne.
2. **De videregående uddannelsers optagelseskrav bør justeres, så kravene er relevante** - inden studieretninger justeres.
3. **Matematik på B-niveau til flere er ikke kompetencemæssigt effektivt**, da hovedparten af de videregående uddannelser ikke stiller krav om matematik B.
4. **GSK sikrer, at unge ikke ender i en blindgyde**. GSK anvendes ofte af elever, der ikke får deres første prioritet-uddannelse, eller af hf'ere, der supplerer med fag, for at få adgang til en række uddannelser.
5. **Studieretninger skal sikre mangfoldighed og direkte adgang til en vifte af videregående uddannelser**. Hvis antallet af studieretninger begrænses, skal eleverne sikres mulighed for valgfag, der sikrer studiekompetence til flere videregående uddannelser.

Målinger må ikke være et mål i sig selv

1. **Mål for sektoren bør være bredt politisk funderet** og udarbejdet i gensidig tillid og samarbejde i sektoren for at skabe stabilitet og fælles ejerskab.
2. **Data må ikke bruges til ranglister, kontrol eller sanktionering**, men kan bruges som dialogredskab til refleksion og faglig udvikling. Ikke alt kan måles.
3. **GL er imod nationale test**, fordi fagligheden konstant udvikles. Nationale test medfører, at lærere nødsages til at undervise i det stof, der testes, og nedprioritere andre, relevante faglige - og almindendannende mål.
4. **Ministeriets dialog med skolerne bør kvalificeres** med indikatorer som professionel kapital, lærer-elevratio, andel af lærere med faglig og pædagogisk kompetence og anvendelsesgrad af undervisningstaxameter.

GL indgår gerne i arbejdet med at udvikle gymnasieuddannelserne, men vurderer samtidig, at det er en yderst vanskelig cocktail at udvikle kvalitetsfremmende tiltag, samtidig med at sektoren udsættes for store nedskæringer. Hvis reformjusteringer skal styrke kvaliteten, er det GL's vurdering, at bebudede og vedtagne besparelser skal fjernes og at nye udgiftskrævende tiltag skal finansieres.

GL's input til ministerens temaer og udfordringsbilleder

GL er enig i, at en justering af gymnasireformen skal have som mål at styrke kvaliteten i de gymnasiale uddannelser. En styrket kvalitet, eksempelvis ved en udvidelse af timetallet, bør medføre en tilførsel af ressourcer, hvilket ikke stemmer overens med de planlagte nedskæringer i sektoren. Initiativer som adgangskrav, få studieretninger, obligatorisk mat b og målretning af hf signalerer en ekskluderende tilgang til de gymnasiale uddannelser, som bryder med årtiers ambitioner om, at ungdomsuddannelserne skal medvirke til at bryde den sociale arv.

Valget af ungdomsuddannelse - krav til faglige udfordringer

Ikke alle skal i gymnasiet, men det er en myte, at en del studenter ikke bruger deres uddannelse efter eksamen. Studenterne fra årgang 2008 klarede sig fire år efter eksamen (i 2012) således: 91 procent var i uddannelse eller beskæftigelse, 2 procent var arbejdsløse, 4 procent var uden for arbejdsstyrken og 3 procent optræder som ukendte i Danmarks Statistik. Det er altså en myte, at mange ikke bruger deres gymnasiale eksamen. Således er det ikke en udfordring i sig selv, at et stigende antal unge vælger gymnasierne. Gymnasiet skal ikke være en uddannelse forbeholdt eliten.

- Alle med faglige, personlige og sociale forudsætninger skal have mulighed for at gennemføre en gymnasial uddannelse, hvis de er motiverede til det
- Unges viden om ungdomsuddannelser skal styrkes i udskolingen. Alle unge skal udfordres i deres uddannelsesvalg, og den valgte uddannelse skal være et aktivt tilvalg; det er ikke nok at reservere vejledningsressourcen til de anslåede 20 procent af eleverne i 8. kl., der ikke i gennemsnit opnår karakteren 4. Betydningen af motivation for uddannelse og forståelse for de faglige, personlige, sociale og arbejdsmæssige krav, der stilles til elever og kursister i gymnasieuddannelserne, skal tydeliggøres for eleverne i udskolingen. Samspillet mellem undervisningen i udskolingen og overgangen til gymnasieuddannelserne bør styrkes

Faglighed og almendannelse

GL er enig i, at de gymnasiale uddannelser skal være kendetegnet ved et højt fagligt niveau, der honorerer de krav, som stilles af de videregående uddannelser og af arbejdsmarkedet.

- Folketinget har en 95% målsætning, og regeringen har tiltrådt FN's mål om, at alle unge skal have en ungdomsuddannelse i 2030. De gymnasiale uddannelser har en væsentlig rolle for at nå disse mål. Dette gøres ved at blive bedre til at differentiere undervisning – ikke ved at udelukke en større gruppe
- Kravene i fagene skal være relevante i forhold til krav på de videregående uddannelser og arbejdsmarkedet, og eksamen skal afspejle krav og den daglige undervisning.
- Kvaliteten styrkes *ikke* ved at indføre PISA-lignende målinger. Elevernes faglige niveau i forhold til bekendtgørelseskrav testes allerede ved de nationale eksamener i gymnasiet. Afgrænsningen fagligt mellem det gymnasiale niveau og de videregående uddannelser varierer fra land til land og giver ikke mening at sammenligne. Det er kostbart at udvikle PISA-test, og derfor vil test blive fokuseret snævert på få fagområder. Testes der i to-tre fag, fokuseres der på disse fag til skade for den faglige indsats i øvrige fag
- Læreplanerne skal indeholde klare kompetencemål frem for overdetaljerede indholdskrav. I dag er en række fag for detailstyrede.

- Prøveformerne skal afprøve de kompetencemål, der er opstillet for uddannelserne. Der er behov for et udviklingsarbejde, der har fokus på dette
- GL er enig i, at almindannelsen fortsat skal have en central placering i uddannelsernes formål, og at kompetencekravene skal afspejle faglige mål og de kompetencer, elever skal have i et moderne samfund
- Faglige som pædagogiske kompetencekrav til lærerne er vigtigt at fastholde for at sikre en høj kvalitet i uddannelserne. Lærerne skal ajourføres ift. justerede faglige krav, og den pædagogiske uddannelse skal udvikles til at håndtere en større faglig spredning. Endvidere skal lærerne sikres en relevant efteruddannelse.

Tema: Hf

GL anerkender, at hf skal styrkes, så alle i den sammensatte kursistgruppe bliver så dygtige, som de kan og har de bedst mulige forudsætninger for at gennemføre en videregående uddannelse. Hf løfter en vigtig samfundsmæssig rolle, da uddannelsen giver adgang til videregående uddannelse, for en gruppe, der ellers ikke ville have taget en ungdomsuddannelse. Den særlige rolle betyder, at kursistgruppen er sammensat, og at en stor del af kursisterne har afbrudte uddannelser bag sig.

- En hf-eksamen skal fortsat give generel studiekompetence. Kursisternes valg af fag og niveauer afgør hvilke konkrete videregående uddannelser kursisterne har direkte adgang til
- Hf skal styrkes gennem tydeligere profil med mulighed for fagpakker målrettet relevante uddannelsesområder
- Hf skal opdatere og styrke den anvendelsesorienterede tilgang bl.a. ved reviderede læreplaner, klare faglige mål, styrket feedback på læring og gode rammer for differentieret undervisning
- De studiestøttende forløb skal nytænkes

Overgang til videregående uddannelser

GL er enig i, at der kan gøres en mere aktiv indsats for at lette elevernes overgang til videregående uddannelser.

- Vejledning i studievalg skal styrkes. Dette kan gøres ved at give alle elever karrierevejledning, lette adgangen til vejledning og sikre, at vejledningen udføres af vejledere, der kender eleverne
- Adgangskravene til de videregående uddannelser bør have et eftersyn, inden omfang og indhold i studieretningerne fastlægges i en ny reform
- Det er hverken økonomisk rationelt eller kompetencemæssigt effektivt, at flere elever skal have matematik på B-niveau. Mange GSK-studenter supplerer med matematik, men det er samlet set en lille del af studenterne. Hovedparten af de videregående uddannelser stiller ikke krav om matematik på B-niveau, og 71 % af alle gymnasieelever har allerede faget. GSK anvendes ofte af elever, der ikke fik deres første prioritet-uddannelse, og uden GSK ender disse unge i en blindgyde. For hf'ere giver GSK mulighed for at supplere med enkelte fag og niveauer og dermed at gennemføre et smidigt, hurtigt og økonomisk effektivt forløb, der sikrer adgang til en række uddannelser

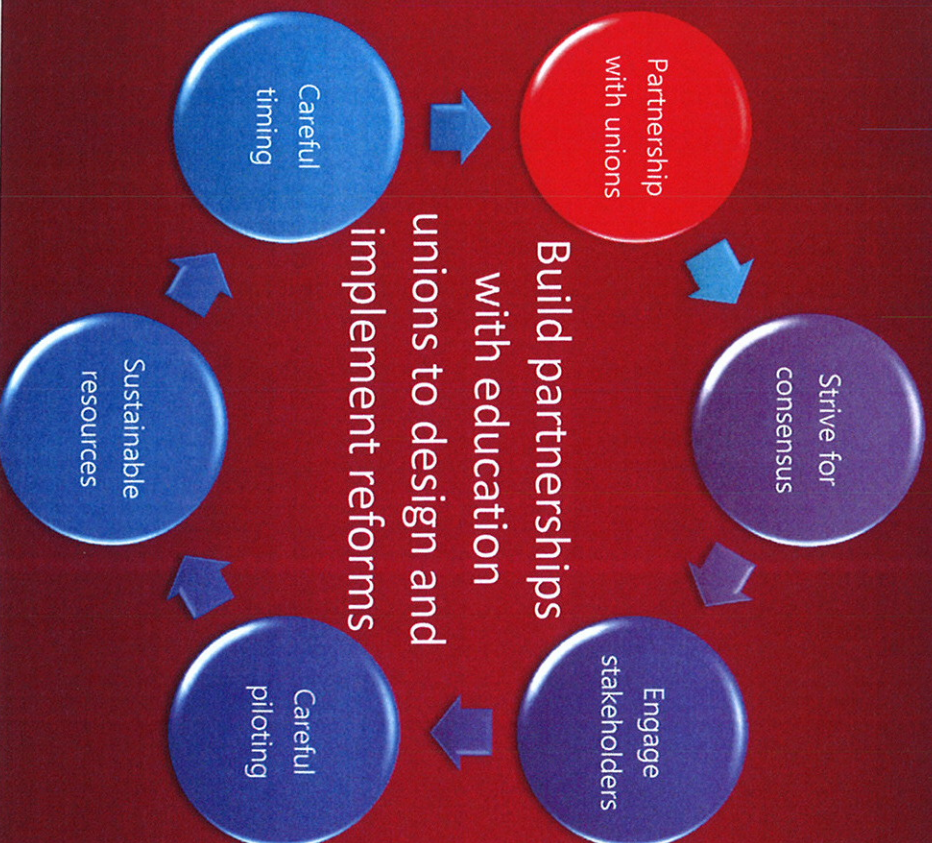
- Studieretningerne skal sikre mangfoldighed i udbuddet af fag og dermed en direkte adgang til en bred vifte af videregående uddannelser samt sikre gymnasieuddannelsernes almindelige formål. Hvis antallet af studieretninger begrænses, er det afgørende, at eleverne har mulighed for at tage valgfag for at sikre sig studiekompetence til flere videregående uddannelser
- Grundidéen med studieretninger er, at det faglige niveau styrkes, når undervisningen bygger videre på det, alle klassens elever har lært i andre studieretningsfag. Blandede studieretninger modarbejder den idé og bør derfor begrænses

Rammer for kvalitetsudvikling

Målinger må ikke være et mål i sig selv, men kan være et redskab til dialog i udviklingen og sikringen af kvaliteten i de gymnasiale uddannelser. Væsentlige dele af gymnasieuddannelsernes formål kan ikke måles, herunder det alment dannende formål.

- Data bør ikke bruges til ranglister, kontrol og sanktionering af skolerne, men som dialogredskaber, der kan bruges til refleksion og faglig udvikling
- Undervisningsministeriets nuværende kriterier for kvalitetstilsyn bør kvalificeres med indikatorer som
 - Professionel kapital - fordi forskning viser, at en høj grad af tillid og samarbejde fremmer kvaliteten i kerneydelsen
 - Lærer-elevratio – så det sikres, at der fastholdes en kvalitet og nærhed i undervisningen
 - Andel af lærere med faglig og pædagogisk kompetence
 - Anvendelsesgrad af undervisningstaxameteret
 - Elevernes evaluering af undervisningen og elevernes triviel
 - Aflysning og erstatning af timer

Successful reform implementation

- Putting the teaching profession at the heart of education reform requires a fruitful dialogue between governments and unions
- Teachers should not just be part of the implementation of reforms but also part of their design
- Conflict isn't best addressed by weak unions but by strong social partnership .

Slide : OECD, 2016

Centrale tal i forbindelse med gymnasireformen

Adgangskrav. Hvor mange udelukkes?

Oversigt over, hvor mange af dem, der i dag starter på gymnasiet, der ikke ville komme ind. Indvandrere/efterkommere og alle.

Adgangskrav	Indvandrere og efterkommere	Alle
02	10 %	2 %
4	28 %	10 %
7	70 %	44 %

Kilde: Undervisningsministeriet

→ Et adgangskrav på fx 4 udelukker 1 ud af 10 gymnasieelever – og over hver fjerde indvandrer/efterkommer.

Oversigt over, hvor mange af dem, der i dag starter på gymnasiet, der ikke ville komme ind – efter adgangskrav og uddannelse.

Adgangskrav	STX	HF	HHX	HTX	I alt
2 i dansk og matematik	2 %	4 %	2 %	1 %	2 %
2 hf, mindst 4 stx, hhx og htx	8 %	4 %	10 %	8 %	8 %
4 i dansk og matematik	8 %	26 %	10 %	8 %	10 %
7 i dansk og matematik	37 %	74 %	50 %	46 %	44 %

Anm.: Kun elever som er under 19 år er medtaget

Kilde: Undervisningsministeriet

→ Jo højere adgangskravet er, jo flere bliver der udelukket – særligt på hf, som løfter eleverne mest.

Hf har en særlig rolle i uddannelsessystemet som faglig og social løftestang

Elevernes gennemsnitsalder fordelt efter uddannelsestype

Uddannelse	Hf	Stx	Hhx	Htx
Gennemsnitsalder	17,9	15,6	16,0	15,7

Kilde: DEA på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

→ Hf har en særlig **målgruppe**, bl.a. kommer hf'erne ikke direkte fra 9. klasse – derfor er gennemsnitsalderen lidt højere på hf end på stx/htx/hhx.

Oversigt over hf-elevernes uddannelsesbaggrund

7 % har gennemført en erhvervsuddannelse

12 % kommer fra 10. klasse men efter uddannelsespause

34 % kommer direkte fra 10. klasse

48 % har afbrudt mindst en uddannelse

Kilde: EVA, HF profil og funktion

→ Sandsynligheden for at **gennemføre** en gymnasial uddannelse er størst på hf. Dette gælder i særlig grad for kursister/elever med afbrudte uddannelsesforsøg og kursister med uddannelsesfremmed baggrund. Det viser tal fra DEA, der har rensset tallene for gennemførelse - bl.a. for effekten af grundskolekarakterer.

Eleverne på HF får bedre eksamensresultater end studenter fra de øvrige gymnasiale uddannelser, når deres faglige forudsætninger (i form af grundskolekarakterer) tages i betragtning. Tendensen er særligt udtalt for gruppen af elever med de laveste grundskolekarakterer.

Kilde: Danske Gymnasier på baggrund af tal fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

→ Hf løfter de udfordrede elevers/kursisters **karakterer** mest

Oversigt over sandsynligheden for at en student fra hf eller stx gennemfører en videregående uddannelse

	KVU	MVU	LVU
Hf mand	68,1 %	68,5 %	60,8 %
Hf kvinde	74,7 %	75,1 %	68,0 %
Stx mand	74,6 %	75,0 %	67,9 %
Stx kvinde	80,4 %	80,8 %	74,6 %

Note: kategorierne dækker korte videregående uddannelser (KVU), mellemlange videregående uddannelser (MVU) og lange videregående uddannelser (LVU)

Kilde: DEA på baggrund af data fra Danmarks Statistik

→ Det siges ofte at hf-studenter klarer sig dårligere end fx stx-studenter på de **videregående uddannelser**. Forskellen i sandsynligheden er dog ikke større end forskellen på køn, idet Hf-piger har lige så høj gennemførelse som stx-drengene på både KVU, MVU og LVU. Det giver altså lige så lidt mening at sætte en bom ned for hf'erne som det ville gøre at sætte en bom ned for drengenes mulighed for at tage en lang videregående uddannelse

Obligatorisk matematik på b-niveau er ikke løsningen

- Relativt høje dumpeprocenter ved eksamen (fx i forhold til dumpeprocenter i engelsk og samfundsfag).
- Høje dumpeprocenter på de fleste niveauer og skoleformer ved den skriftlige eksamen.
- Særligt høje dumpeprocenter for de niveauer, som omfatter rigtig mange elever - fx matematik B på STX, hvor dumpeprocenten i perioden 2007-2014 varierer mellem 15 % og 30 %.
- Tallene fra 2009 viste at 20 % af pigerne dumpede i STX matematik B ved sommereksamen, mens det gjaldt for hele 33 % af drengene.

Kilde: Matematikudredningen, Institut for Naturfagernes Didaktik, Københavns Universitet 2015 og Undervisningsministeriets Databank 2015

→ Mange elever dumper matematik som det er nu. Når endnu flere elever, der ikke umiddelbart er motiverede for at lære matematik, skal have faget, kan man forvente en endnu højere dumpeprocent. Obligatorisk matematik på b-niveau hæver ikke i sig selv det faglige niveau.

Få elever læser tre eller flere sprog i gymnasiet

- Andelen stx-studenter med 3 fremmedsprog er faldet fra 40,9 % i 2005 til 1,2 % i 2013.

Dette billede er endnu mere udtalt på hhx. Væsentligt færre elever tager altså nu en sprogligt orienteret studentereksamen – defineret som en studentereksamen med tre fremmedsprogfag.

- Over dobbelt så mange stx studenter har 2 fremmedsprog på A-niveau efter reformen fra 2005, men lærerne tvivler på, at den formelle styrkelse i dybden indebærer en reel styrkelse.

Kilde: EVA og UVM

→ *Fremmedsprogene har det svært. Universiteternes sprogstudier lider under udviklingen og sproglige kompetencer bliver vigtigere i den globaliserede verden*